

All three scenarios are realistic, as they assume the functioning of the government in wartime and its recovery after victory, which is primarily reflected in assumptions about the amount of expenditure per 1 person of the base subgroup. Undoubtedly, the formation of high-quality scenario forecasting, which could become the basis for planning budget expenditure for the medium and long term, requires a more thorough study of the factors affecting real growth in health care expenditure. At the same time, the global experience of long-term forecasting indicators of health care systems shows that the rate of economic growth is the most important factor in the real growth in the quality and volume of medical services, those provided at the expense of the government itself. Therefore, the forecast built according to these scenarios can be considered quite realistic given the conditions of the economic growth rate forecasts adopted by the NBU. Expenditure on health care within the planned scenarios will fluctuate between 3-4% of GDP with a slight upward trend. In the case of a likely deficit in the state's budget, it is relevant to seek additional financial sources that accumulate the level of expenses on health care according to each scenario.

Information sources:

1. Zatonatska T., Lyashenko O., Farenjuk Y., Dluhopolskyi O., Dmowski A., Cichorzewska M. (2022). The migration influence on the forecasting the health care budget expenditures in the direction of sustainability. *Sustainability*, Vol.14(21), 14501.
2. Koshulko, O., Dluhopolskyi, O. (2022). Exploring the nature of women's resistance against occupation and war. *Rev. Estud. Fem.*, Vol.30, e75862.
3. Dluhopolskyi, O., Zatonatska, T., Lvova, I., Klapkiv, Y. (2019). Regulations for returning labour migrants to Ukraine: International background and national limitations. *Comp. Econ. Res. Cent. East. Eur.*, Vol.22, 45-64.

УДК 378-057.8:004

Т.В. Андросова, канд. екон. наук, проф. (ДБТУ, Харків)

О.А. Кулініч, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

А.М. Макарова, здоб. вищ. осв. ОС «магістр» (ДБТУ, Харків)

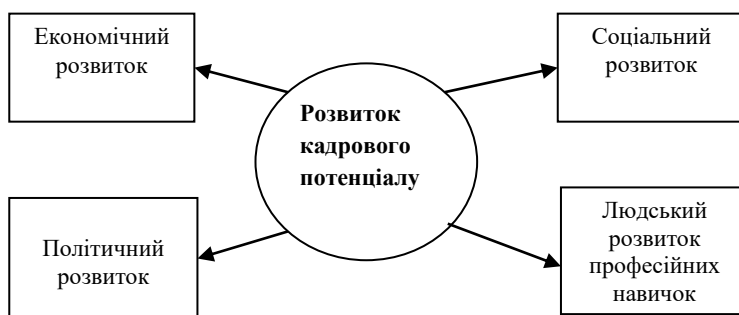
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ЯК ГОЛОВНИЙ КОНКУРЕНТНИЙ РЕСУРС

Стимулом сучасної цифрової трансформації виступає можливість залишитися конкурентоспроможним на внутрішньому і глобальному ринках. На даний момент українські підприємства відчувають дефіцит кваліфікованих кадрів при зростанні обсягів

інтелектуальних ресурсів. Крім використання нових технологій, їм потрібні нові способи мислення і ведення бізнесу, нові навички, нові організаційні структури й операційні моделі, а також швидка адаптація бізнесу до різких темпів змін. До того ж додається підтримка на високому рівні та удосконалення оперативності, надійності обліку, контролю, глибини аналізу діяльності, що обумовлюють необхідність в створенні єдиного інформаційного забезпечення даних функцій управління та їх інтеграції в єдину систему [1, с. 142; 2, с. 47-48].

Інновації і творчість стали важливими завданнями, які повинні бути досягнуто практично будь-яким підприємством [3, с.199]. Для цього співробітникам фірм потрібно не просто бути фахівцями високого рівня, їм необхідно мати «інноваційне мислення». Це вміння самостійно генерувати ідеї в процесі роботи, і мати здатність бути відкритими до всього нового, переймати досвід колег з інших компаній. При цьому займатися розвитком персоналу підприємства необхідно безперервно, починаючи з його професійних та особистісних якостей, що лежать в площині здобуття вищої освіти [4].

Розширення можливостей сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) вже впливає на процеси формування попиту та пропозиції на ринку праці, коригує вимоги до навичок та кваліфікації працюючих громадян. Для системи освіти у цьому контексті виникає серйозний виклик: з одного боку, вже зараз критично важливо забезпечити підготовку фахівців з цифровими компетенціями та навичками, з іншого – адаптувати свою внутрішню організаційно-інституційну логіку для збереження власної конкурентоспроможності (рис.1)[5; 6].

Рис. 1. Фактори конкурентної стійкості в глобальних масштабах

З одного боку, не завжди роботодавців задовольняє якість підготовки випускників освітніх установ, зміст освітніх програм не

повною мірою корелює із запитами ринку праці. Зі зростанням затребуваності цифрових знань та навичок ця асинхронність очікувань роботодавців і випускників зростає. Фактично, прийнявши на роботу дипломованого бакалавра або магістра, роботодавець змушений його перенавчати. На великих підприємствах все частіше зустрічаються практики створення власних центрів підвищення кваліфікації та додаткової освіти, корпоративних університетів)[7].

З іншого боку, збільшення результатів монетизації соціальних медіа залучає на ринок освітніх послуг нових учасників. Приватні особи та стартапи запускають власні, часто вузькопрофільні освітні проекти. В цих умовах стираються відмінності, що мали певне значення в епоху створення індустріального періоду: локалізації освітніх центрів (столиця – периферія, вітчизняне – іноземне), їх фізичної доступності (очна – заочна форми). Сформульована ще у ХХ ст. концепція *Life long learning* в цих умовах набуває буквального значення. Очевидно, вже скоро національні освітні установи будуть змушені конкурувати із міжнародними компаніями сектору освітніх послуг.

Цифровізація стає мейнстрім-напрямок розвитку системи освіти. У науковому дискурсі домінуючі позиції висловлюють ідеї про те, що «аналогова» (класична) система освіти значно поступається її "цифровій" (сучасній) версії. Так, викликає неоднозначність перспектив впливу ІКТ на якість фундаментальної та прикладної підготовки тих, хто навчається, та затребуваність класичної повної освіти у майбутньому. Як приклад, у жовтні 2018 р. у низці найбільших американських корпорацій (Google, Hilton, Apple, Bank of America) повідомлялося про можливість прийому на роботу претендентів без освіти. Необхідно зазначити, що фахівець, який опанував обмежений набір знань, і не має при цьому фундаментальної базової підготовки, може розраховувати тільки на інтелектуальні "надбудови", стійкість яких ілюзорна.

Підбиваючи підсумки, відзначимо: цифровізація майбутніх кадрів – процес настільки ж необхідний, наскільки і неминучий. Але при переході «у цифру» критично важливо зберегти справжні «аналогові» знання, що становить фундамент класичної системи освіти. Випускникам навчальних закладів знадобляться не тільки цифрові компетенції, а й фундаментальні знання, навички критичного мислення, оскільки в реальному житті не все буде "онлайн".

Інформаційні джерела:

1. Кулініч О., Васильченко Д. Проблеми адаптації вітчизняного бізнесу до цифрової реальності. Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів

стейхолдерів в системі стійкого розвитку територій. Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф.(30.10.2021 р.) Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна. С. 142-145

2. Кулініч О.А, Нікітіна О.В. Контролінг як інструмент координації менеджменту логістичних операцій торговельного підприємства. Areas of scientific thought. Materials of the XII International scientific and practical conference, 2015/2016. Volume 3. Economic science. Sheffield. Science and education LTD, ENGLAND. 2016. С. 46-50

3. Андросова Т., Кулініч О., Кобзєва К. Інноваційний розвиток та кадрове управління. SCIENCE AND STUDY 2021. III Міжнар. форум науковців та дослідників (1.10.2021р.). Асоціація сприяння глобалізації освіти та науки «СПЕЙСТАЙМ». Київ. 2021. С. 199-204

4. Кулініч О. А., Єсінова Н. І., Зарецька Л. М. Комплексний механізм кадрового менеджменту підприємства. Вісник ХНУ. Економічні науки. № 2. Т 1. Хмельницький. 2016. С. 42-50.

5. Кулініч О. А., Федоренко Н.М. Теоретичні аспекти формування рейтингової вагомості закладів вищої освіти. Наукові праці Національного університету харчових технологій: журнал економічної серії. №1 (25). Київ. 2019. С. 84 – 94

6. Кулініч О.А. Тенденції у системі вищої освіти України. Фінансові механізми сталого розвитку України. I Міжнар. наук.-практ. конф. 25-26 жовтня 2018 р. Х. ХДУХТ. 2018. С. 422 - 424

7. Зенков А.В. Цифровізація образования: направления, возможности, риски. URL: <http://www.vestnik.vsu.ru/pdf/educ/2020/01/2020-01-11.pdf>

УДК 339.9

В.І. Вербицька, канд. екон. наук, доц. (ХНАДУ, Харків)

В.Р. Якушкіна, здоб. вищ. осв. (ХНАДУ, Харків)

Д.Ю. Осадчій, здоб. вищ. осв. (ХНАДУ, Харків)

ФІНАНСОВА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: СУЧАСНІ РИСИ

Економічна глобалізація стала важливою реальною характеристикою сучасної світової системи, однією з найбільш впливових сил, що визначають хід розвитку нашої планети. На роль безперечного лідера економічної глобалізації, на думку авторів, в значній мірі претендує фінансова сфера.

Вона, в свою чергу, є найбільш складним та просунутим процесом, що виявляється результатом поглиблення фінансових зв'язків країни, лібералізації потоків капіталу, створення глобальних транснаціональних фінансових груп.

Широке впровадження у всі сфери життя новітніх технологій, як то комп'ютеризація, системи електронних рахунків та кредитних